

PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA LOMLOE

Centro educativo

Código	Centro	Concello	Ano académico
36013588	CPI do Toural	Vilaboa	2022/2023

Área/materia/ámbito

Ensinanza	Nome da área/materia/ámbito	Curso	Sesións semanais	Sesións anuais
Educación secundaria obrigatoria	Educación plástica, visual e audiovisual	3º ESO	2	70

Contido	Páxina
1. Introducción	3
2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias	3
3.1. Relación de unidades didácticas	4
3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas	5
4.1. Concrecións metodolóxicas	14
4.2. Materiais e recursos didácticos	15
5.1. Procedemento para a avaliación inicial	16
5.2. Criterios de cualificación e recuperación	16
5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes	18
6. Medidas de atención á diversidade	19
7.1. Concreción dos elementos transversais	19
7.2. Actividades complementarias	21
8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro	22
8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora	23
9. Outros apartados	23

1. Introducción

A linguaxe plástica é aquela linguaxe que emprega o ser humano para comunicarse dun xeito visual e que se fundamenta na creación manual de produtos que nos comunican saberes relacionados coa nosa existencia.

Complementábase coa linguaxe verbal e a musical na comunicación entre os seres humanos.

A educación plástica en 3º ESO é unha continuación da asignatura de EPVA dada en 1º ESO, habiéndose polo tanto un curso entre medias sen darse. Os seus contidos son unha continuación do dado en 1º ESO pero con máis profundidade. A temporalización é de 2 horas lectivas á semana.

A sociedade na que vivimos esixe pola parte do individuo a toma de contacto con bens culturais, algúns deles de natureza plástica e visual, que son os que competen a esta materia a tratar.

Son varios os saberes que desenvolvemos na materia de Educación Plástica Visual e Audiovisual (EPVA):

- COÑECER. Familiarizámonos con expresións plásticas variadas que nos rarrodean e que se deron ao longo da Historia e nas culturas do mundo

- SABER FACER. E expresarse con ferramentas variadas para comunicar os nosos pensamentos, sentimentos e proxectos baseándonos nos fundamentos da linguaxe plástica.

- VALORAR. Tralo coñecemento e as habilidades podemos desenvolver a valoración das expresións plásticas propias e alleas, e deste xeito valorarmos a nós e aos demais.

Conscientes de que a nosa sociedade está en constante cambio debemos non só facer unha mirada retrospectiva ás manifestacións culturais pasadas senón ser conscientes da actualidade creativa, sobre todo no que se refire ás novas tecnoloxías e a produción de imaxes estáticas e audiovisuais.

A diario recibimos unha morea de mensaxes de carácter publicitario e ideolóxico que só poden ser asimilados con xuicio crítico a partir do coñecemento, o saber facer e a valoración; desta maneira podemos desfrutar das calidades estéticas que podan levar inherentes sen sentirmos perxudicadas/os polos seus contidos.

Nas situacións de ensino-aprendizaxe derivadas do desenvolvemento da materia debemos partir do nivel de desenvolvemento do alumno/a: ter en conta os seus coñecementos previos, as súas habilidades e as súas filias, fobias e inquedanzas. De tal maneira abordar a docencia achegándonos ao grupo escolar como ente xeral e a cada un dos seus individuos como entes únicos.

2. Obxectivos e súa contribución ao desenvolvemento das competencias

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX1 - Comprender a importancia que tiveron no desenvolvemento do ser humano algúns exemplos seleccionados das distintas manifestacións culturais e artísticas, amosando interese polo patrimonio como parte da propia cultura, para entender como se converten no testemuño dos valores e das convicións de cada persoa e da sociedade no seu conxunto, e para recoñecer a necesidade da súa protección e da súa conservación.	1	3			3	1-2		1
OBX2 - Explicar as producións plásticas, visuais e audiovisuais propias, comparándoas coas dos seus iguais e con algunhas das que conforman o patrimonio cultural e artístico, xustificando as opinións e tendo en conta o progreso desde a intención ata a realización, para valorar o intercambio, as experiencias compartidas e o diálogo intercultural, así como para superar estereotipos.	1				1-3	1-3		1-3

Obxectivos	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
OBX3 - Analizar diferentes propostas plásticas, visuais e audiovisuais, amosando respecto e desenvolvendo a capacidade de observación e interiorización da experiencia e da satisfacción estética, para enriquecer a cultura artística individual e alimentar o imaxinario propio.	1-2			1	4	1-3		2
OBX4 - Explorar as técnicas, as linguaxes e as intencións de diferentes producións culturais e artísticas, analizando, de forma aberta e respectuosa tanto o proceso como o produto final, a súa recepción e o seu contexto, para descubrir as posibilidades que ofrecen como fonte xeradora de ideas e respostas.	2	3		1-2	3	3		2
OBX5 - Realizar producións artísticas individuais ou colectivas con creatividade e imaxinación, seleccionando e aplicando ferramentas, técnicas e soportes en función da intencionalidade, para expresar a visión do mundo, as emocións e os sentimentos propios, así como para mellorar a capacidade de comunicación e desenvolver a reflexión crítica e a autoconfianza.	2				1-3-4	3		3-4
OBX6 - Apropiarse das referencias culturais e artísticas da contorna, identificando as súas singularidades, para enriquecer as creacións propias e desenvolver a identidade persoal, cultural e social.	2			1	3	1		3
OBX7 - Aplicar as técnicas, os recursos e as convencións principais das linguaxes artísticas, incorporando de forma creativa as posibilidades que ofrecen as tecnoloxías, para as integrar e enriquecer o deseño e a realización dun proxecto artístico.	2-3		3	1-5		1-3		4
OBX8 - Compartir producións e manifestacións artísticas, adaptando o proxecto á intención e ás características do público destinatario, para valorar distintas oportunidades de desenvolvemento persoal.	1		2-3	3	3-5		3	4

3.1. Relación de unidades didácticas

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
1	HISTORIA DA ARTE	A UD relaciona e compara as diferentes disciplinas artísticas (pintura, escultura, arquitectura) de variadas épocas e civilizacións. Está formada por un conxunto de 9 sesións repartidas de maneira equitativa polos 3 trimestres.	10	9	X	X	X
2	DEBUXO E EXPRESIVIDADE	A UD analiza a importancia do debuxo como base lingüística da linguaxe plástica.	10	6	X	X	X

UD	Título	Descrición	% Peso materia	Nº sesións	1º trim.	2º trim.	3º trim.
3	O COLOR	Analizamos as propiedades das cores, o seu uso simbólico, a psico-cromática e as relacións de contraste e harmonía entre os cores.	8	6	X	X	
4	COMPOSICIÓN E COLOR	Estudiamos os diferentes tipos de composición na arte e a súa relación co color.	10	6	X	X	
5	TÉCNICAS EXPRESIVAS ARTÍSTICAS	Os materiais e técnicas expresivas que se empregan na linguaxe plástica son moi variados. Veñen a engadir hoxe en día as ferramentas dixitais. Colaxe, frotaxe, dripping, técnicas de gravado e deseño por computadora son só algunhas delas.	8	6		X	X
6	XEOMETRÍA E SISTEMAS DE REPRESENTACIÓN	Estudamos os fundamentos da xeometría plana trala análise dos polígonos. Relacionamos os diferentes sistemas de representación e as acotacións.	20	13	X	X	
7	A LINGUAXE FOTOGRÁFICA	Analizamos a linguaxe fotográfica e os diferentes materiais que a producen.	8	6		X	
8	A LINGUAXE AUDIOVISUAL	Familiarizámonos coa diversidade na linguaxe audiovisual e multimedia así como cos seus usos.	10	8			X
9	A PUBLICIDADE	A gran maioría de mensaxes visuais e audiovisuais que nos chegan son na forma de contidos publicitarios. É importante ser críticos e críticas na súa recepción e desfrutar as súas calidades estéticas.	8	6			X
10	XEOMETRÍA: ARTE E NATUREZA	A xeometría está presente na Natureza e participa dos movementos artísticos de todas as épocas.	8	4			X

3.2. Distribución currículo nas unidades didácticas

UD	Título da UD	Duración
1	HISTORIA DA ARTE	9

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.1 - Recoñecer os factores históricos e sociais que rodean as producións plásticas, visuais e audiovisuais máis relevantes, así como a súa función e a súa finalidade, e describir as súas particularidades e o seu papel como transmisoras de conceptos, valores e convicións, con interese e respecto, desde unha perspectiva de xénero.	Recoñece factores sociais de producións plásticas que arrodean as súas funcións, con perspectiva de xénero.	PE	100

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.2 - Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural e artístico universal e galego a través do coñecemento e a análise guiada de obras de arte.	Valorar a importancia da conservación do patrimonio cultural.		
CA1.3 - Analizar diversas producións artísticas e culturais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analizar producións culturais diversas cunha mirada crítica e aberta.		
CA1.5 - Argumentar a satisfacción producida pola recepción da arte en todas as súas formas e vertentes, compartindo con respecto impresións e emocións, e expresar a opinión persoal de forma aberta.	Argumentar as emocións que despertan obras de arte.		
CA1.6 - Explicar a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Explicar os aspectos formais e sociais de producións culturais e artísticas actuais.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Os xéneros artísticos. - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego.

UD	Título da UD	Duración
2	DEBUXO E EXPRESIVIDADE	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas, establecendo conexións entre elas, e incorporalas con creatividade nas producións propias.	Analizar características da linguaxe de producións culturais comparando con producións propias.	PE	50
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer as particularidades dos procesos e resultados de técnicas artísticas.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresar conceptos en producións plásticas mediante a experimentación dun xeito crítico.	TI	50
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Expor os resultados de producións plásticas individuais e colectivas.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - A percepción visual. Introducción aos principios perceptivos, elementos e factores. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar.

UD	Título da UD	Duración
3	O COLOR	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresar conceptos en producións plásticas cromáticas mediante a experimentación desenvolvendo a reflexión crítica.	TI	100
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Expor os procesos e resultados plásticos cromáticos individuais e colectivos con capacidade de análise.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - A percepción visual. Introducción aos principios perceptivos, elementos e factores.

Contidos
- Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas.
- O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar.

UD	Título da UD	Duración
4	COMPOSICIÓN E COLOR	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Analizar diversas producións artísticas e culturais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analizar producións culturais variadas desenvolvendo unha mirada estética e crítica.	PE	15
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresar conceptos en diferentes producións plásticas cromáticas mediante a experimentación e con xuício crítico.	TI	85
CA2.4 - Realizar un proxecto gráfico-plástico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Ter actitude creativa cara a proxectos plásticos baseados na experimentación con cores e materiais.		
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresarse en producións plásticas baseadas na experimentación de materiais e cores desenvolvendo unha actitude crítica.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Expor procesos e resultados plásticos individuais e colectivos con actitude crítica.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego.
- Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura.
- A percepción visual. Introducción aos principios perceptivos, elementos e factores.

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar.

UD	Título da UD	Duración
5	TÉCNICAS EXPRESIVAS ARTÍSTICAS	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.3 - Analizar diversas producións artísticas e culturais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analizar producións artísticas variadas cunha ollada crítica.	PE	40
CA1.4 - Seleccionar e describir propostas plásticas, visuais e audiovisuais de diversos tipos e épocas, analízalas con curiosidade e respecto desde unha perspectiva de xénero, e incorporalas á súa cultura persoal e o seu imaxinario propio.	Analizar propostas plásticas con perspectiva de xénero.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas, establecendo conexións entre elas, e incorporalas con creatividade nas producións propias.	Analizar producións culturais variadas incorporándoas a producións propias.		
CA2.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresarse en producións plásticas con curiosidade pola experimentación e con sentido crítico.		
CA2.3 - Explicar, de forma razoada, a importancia do proceso que media entre a realidade, o imaxinario e a produción, superando estereotipos e amosando un comportamento respectuoso coa diversidade cultural.	Explicar a relación entre obra e realidade tendo en conta o contexto cultural.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer as características de técnicas, procesos e resultados de producións artísticas.		
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer os trazos característicos de producións plásticas dentro do seu contexto.		

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA2.4 - Realizar un proxecto gráfico-plástico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Realizar un esbozo de proxecto plástico sendo variado en materiais e ferramentas.	TI	60
CA3.2 - Expresar conceptos, ideas e sentimentos en diferentes producións plásticas e visuais, a través da experimentación con diversas ferramentas, técnicas e soportes, desenvolvendo a capacidade de comunicación e a reflexión crítica.	Expresarse en producións plásticas mediante a experimentación cunha actitude crítica.		
CA3.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións propias, amosando unha visión persoal.	Utilizar referencias culturais cercanas en producións propias.		
CA3.4 - Realizar un proxecto artístico, con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas de creación gráfico-plástica.	Realizar un esbozo de proxecto artístico baseado na experimentación con materiais.		
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Expor os procesos e resultados dunha produción plástica individual ou colectiva.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Manifestacións culturais e artísticas clave ao longo da historia, incluídas as contemporáneas e as pertencentes ao patrimonio local: análise dos seus aspectos formais e do seu contexto histórico. Particularidades do patrimonio artístico galego. - Posibilidades expresivas e comunicativas dos elementos visuais: elementos básicos, forma, cor e textura. - A percepción visual. Introducción aos principios perceptivos, elementos e factores. - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en dúas dimensións. Técnicas secas e húmidas. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - Técnicas básicas de expresión gráfico-plástica en tres dimensións. O seu uso na arte e as súas características expresivas. - O proceso creativo a través de operacións plásticas: manipular, reproducir, illar, transformar e asociar. - Factores e etapas do proceso creativo. Elección de materiais e técnicas, realización. O esbozo. - Técnicas básicas para a realización de producións audiovisuais sinxelas, de xeito individual ou en grupo. Experimentación en contornas virtuais de aprendizaxe.

UD	Título da UD	Duración
6	XEOMETRÍA E SISTEMAS DE REPRESENTACIÓN	13

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA3.5 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións gráfico-plásticas, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, procurando as solucións e as estratexias máis adecuadas para as mellorar, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Expor os procesos de elaboración e resultados individuais e colectivos procurando as solucións e estratexias máis axeitadas.	TI	100

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Introducción aos sistemas de representación. Sistema diédrico: vistas. O esbozo isométrico.

UD	Título da UD	Duración
7	A LINGUAXE FOTOGRÁFICA	6

Criterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Analizar de xeito guiado diversas producións visuais e audiovisuais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analizar producións visuais e audiovisuais cun sentido crítico e estético.	PE	100
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer as cualidades de producións visuais e audiovisuais analizando o seu contexto.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
- Imaxes visuais e audiovisuais: lectura e análise.

UD	Título da UD	Duración
8	A LINGUAXE AUDIOVISUAL	8

Cráterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.1 - Analizar de xeito guiado diversas producións visuais e audiovisuais, incluídas as propias e as dos seus iguais, desenvolvendo con interese unha ollada estética cara ao mundo e respectando a diversidade das expresións culturais.	Analizar producións visuais e audiovisuais cunha mirada crítica e estética.	PE	45
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer as cualidades de producións visuais e audiovisuais analizando o seu contexto.		
CA4.5 - Recoñecer os diferentes usos e as funcións das producións e das manifestacións visuais e audiovisuais, e argumentar de forma individual ou colectiva as súas conclusións acerca das oportunidades que poden xerar, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Recoñecer usos de producións visuais e audiovisuais individuais e colectivas con mirada aberta cara a sociedade.		
CA4.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións audiovisuais propias, amosando unha visión persoal.	Utilizar referencias culturais da contorna en producións audiovisuais propias.	TI	55
CA4.4 - Realizar un proxecto audiovisual con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais ou audiovisuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Realizar un esbozo de proxecto audiovisual con talante experimentador.		
CA4.6 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións audiovisuais, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, buscando as solucións e as estratexias máis adecuadas para melloralas, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Expor procesos e resultados de producións audiovisuais dun xeito crítico.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Imaxes visuais e audiovisuais: lectura e análise. - Imaxe en movemento. Características, orixe e evolución. O cine e a animación. - Técnicas básicas para a realización de producións audiovisuais sinxelas, de xeito individual ou en grupo. Experimentación en contornas virtuais de aprendizaxe.

UD	Título da UD	Duración
9	A PUBLICIDADE	6

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA4.2 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes visuais e audiovisuais, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer as particularidades de técnicas visuais e audiovisuais analizando o contexto.	PE	30
CA4.5 - Recoñecer os diferentes usos e as funcións das producións e das manifestacións visuais e audiovisuais, e argumentar de forma individual ou colectiva as súas conclusións acerca das oportunidades que poden xerar, cunha actitude aberta e con interese por coñecer a súa importancia na sociedade.	Recoñecer usos de producións visuais e audiovisuais de forma individual e colectiva con actitude aberta de tendo en conta o contexto.		
CA4.3 - Utilizar con creatividade referencias culturais e artísticas da contorna na elaboración de producións audiovisuais propias, amosando unha visión persoal.	Utilizar referencias culturais da contorna en producións audiovisuais propias.	TI	70
CA4.4 - Realizar un proxecto audiovisual con creatividade e de xeito consciente, axustándose ao obxectivo proposto, experimentando con distintas técnicas visuais ou audiovisuais na xeración de mensaxes propias, e amosando iniciativa no emprego de linguaxes, materiais, soportes e ferramentas.	Realizar un proxecto audiovisual dunha maneira experimentadora.		
CA4.6 - Expor os procesos de elaboración e o resultado final de producións audiovisuais, realizadas de forma individual ou colectiva, recoñecendo os erros, buscando as solucións e as estratexias máis adecuadas para melloralas, e valorando as oportunidades de desenvolvemento persoal que ofrecen.	Expor os procesos e resultados de producións audiovisuais cunha valoración crítica.		

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - Imaxes visuais e audiovisuais: lectura e análise. - Imaxe en movemento. Características, orixe e evolución. O cine e a animación. - Técnicas básicas para a realización de producións audiovisuais sinxelas, de xeito individual ou en grupo. Experimentación en contornas virtuais de aprendizaxe.

UD	Título da UD	Duración
10	XEOMETRÍA: ARTE E NATUREZA	4

Craterios de avaliación	Mínimos de consecución	IA	%
CA1.6 - Explicar a súa pertenza a un contexto cultural concreto, a través da análise dos aspectos formais e dos factores sociais que determinan diversas producións culturais e artísticas actuais.	Explicar producións artísticas tendo en conta o contexto.	PE	40
CA2.3 - Explicar, de forma razoada, a importancia do proceso que media entre a realidade, o imaxinario e a produción, superando estereotipos e amosando un comportamento respectuoso coa diversidade cultural.	Explicar a relación entre obra e realidade cunha mirada respectuosa da diversidade cultural.		
CA3.1 - Recoñecer os trazos particulares de diversas técnicas e linguaxes artísticas, así como os seus procesos e resultados en función dos contextos sociais, históricos, xeográficos e tecnolóxicos, procurando e analizando a información con interese e eficacia.	Recoñecer particularidades de técnicas artísticas recoñecendo o seu contexto cultural.		
CA2.1 - Analizar de xeito guiado as especificidades das linguaxes de diferentes producións culturais e artísticas, establecendo conexións entre elas, e incorporalas con creatividade nas producións propias.	Analizar particularidades de producións culturais e incorporalas a producións propias.	TI	60

Lenda: IA: Instrumento de Avaliación, %: Peso orientativo; PE: Proba escrita, TI: Táboa de indicadores

Contidos
<ul style="list-style-type: none"> - As formas xeométricas na arte e na contorna: xeometría na natureza, a arquitectura e o deseño de obxectos cotiáns. - A composición. Conceptos de equilibrio, proporción e ritmo aplicados á organización de formas no plano e no espazo. - Factores e etapas do proceso creativo. Elección de materiais e técnicas, realización. O esbozo.

4.1. Concrecións metodolóxicas

A metodoloxía na materia de EPVA está baseada no modelo construtivista, de tal xeito que moitas das tarefas a desenvolver son procedimentais, aprendendo dos contidos dados mediante a práctica e toma de contacto coa realidade deses contidos.

Dous son os ámbitos principais da linguaxe plástica:

- Saber ver, para coñecer
- Saber facer, para expresarse.

De tal maneira tratamos na asignatura tres aspectos na aprendizaxe de contidos, canle para adquisición de Competencias Clave e consecución de Obxectivos Xerais e Específicos.

O primeiro aspecto é o conxunto de conceptos asociados aos contidos da UD así como a súa relación entre eles e outros contidos.

O segundo é a aprendizaxe, dun xeito máis significativa, mediante tarefas procedimentais; é dicir, o saber facer.

O terceiro é a adquisición de valores e habilidades sociais. Este aspecto é a causa da predisposición das actividades a

desenvolvelas dunha maneira colaborativa, mediante grupos de traballo cooperativo.

A materia de EPVA en 3ºESO ten dúas sesións semanais. Procúrase adicar unha delas á linguaxe artística e a outra á linguaxe xeométrica de tal maneira que ao desenvolverse os trimestres ámbalas dúas quedan fusionadas nas distintas tarefas que se dean ao longo do curso.

O Bloque 1 de contidos de Patrimonio artístico e cultural trabállase en tódalas UD xa que serve de catalizador teórico e estético nas primeiras sesións.

O Bloque 4 de Imaxe e comunicación visual e audiovisual empézase a tratar unha vez superados fundamentos da linguaxe artística e xeométrica.

A secuencia habitual de actividades de e/a nas UD é a seguinte:

- Exposición oral e visual dos contidos a tratar a partir da obra dun/ha artista ou movemento artístico ou manifestación cultural.
- Proposta de elaboración de tarefas, con varios graos de dificultade e adaptada á diversidade do alumnado.
- Proba escrita onde valorar o grao de adquisición de contidos teóricos relacionados coa UD.

4.2. Materiais e recursos didácticos

Denominación
Material de debuxo artístico
Material de debuxo técnico
Material de refugallo
Material audiovisual

MATERIAL DE DEBUXO ARTÍSTICO

Material que aporta o alumno/a ou o taller de Plástica, segundo a dificultade da súa obtención ou a continuidade no seu uso pola parte do estudando.

O material aportado polo alumnado componse en xeral de: lapiseiros, gomas de borrar, afialapis, tesoiras, pegamento, papeis de cores, papeis DIN A4 brancos, papeis grosos tamaño DIN A3, caixas de cartón, cores en técnicas secas.

O material aportado polo Centro adoita ser xeralmente: ferramentas para gravado, pinceis, cubetas, paletas, pinturas (témpera, acrílico, óleo), acetatos, láminas de obras artísticas.

MATERIAL DE DEBUXO TÉCNICO

Aportado polo alumno/a: escuadra, cartabón, compás, regra, papeis DIN A4, lapis, rotulador.

Aportado polo taller: papel DIN A3, regras grandes, cordas.

MATERIAL DE REFUGALLO

Aportado polo alumno/a: caixas de cartón, cordas, teas, revistas, envases.

Aportado polo taller: idem.

MATERIAL AUDIOVISUAL

Aportado polo alumno/a: cámaras de fotografar, lupas.

Aportado polo taller: material fotosensible, revistas.

RECURSOS DIDÁCTICOS EN AULA

Aportados polo taller: portátil, computador, proxector, tórculo, fondo chroma, cámara de fotografar e de vídeo, móbil.

5.1. Procedemento para a avaliación inicial

A avaliación inicial é o procedemento para crear un punto de partida a partir do nivel de desenvolvemento inicial do alumno/a.

De tal xeito valoramos as Competencias Clave adquiridas e o perfil de saída acadado ao fin da Educación Primaria. Por outra banda serve para coñecer as capacidades e inxerencias de cada un/ha dos estudandos/as e así mellorar a atención á diversidade no curso académico.

Coa avaliación inicial tomamos contacto coas distintas individualidades: alumnado repetidor, alumnado interesado pola materia e/ou con habilidades favorables, alumnado con dificultades para a expresión plástica ou non interesado. En EPVA 3º ESO, as sesións adicadas á avaliación inicial consisten en introducións teóricas con imaxes sobre contidos a tratar no curso, acompañadas de exercicios de debuxo, cor e composición; este proceder se debe a que debemos testar os coñecementos previos e insistir na práctica da linguaxe visual e plástica, necesaria para a evolución correcta da materia.

Como conclusión da avaliación inicial faise unha proba individualizada de debuxo e coñecementos que axude como punto de partida dos diferentes niveis de calidade nas tarefas.

5.2. Criterios de cualificación e recuperación

Pesos dos instrumentos de avaliación por UD:

Unidade didáctica	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8	UD 9	UD 10
Peso UD/ Tipo Ins.	10	10	8	10	8	20	8	10	8	8
Proba escrita	100	50	0	15	40	0	100	45	30	40
Táboa de indicadores	0	50	100	85	60	100	0	55	70	60

Unidade didáctica	Total
Peso UD/ Tipo Ins.	100
Proba escrita	38
Táboa de indicadores	62

Criterios de cualificación:

CUALIFICACIÓN POR AVALIACIÓN

O grao de consecución dos criterios de avaliación das distintas unidades da materia establecerase do seguinte xeito:

a) Mediante entregas de traballos teóricos e prácticos, dos que o alumnado coñecerá os indicadores de logro. A nota deste apartado será a media aritmética de todos os traballos, valorándose cun 0 os non presentados. Peso porcentual na nota de cada avaliación: 70%

b) A través de probas teórico-prácticas, nas unidades didácticas que así o requiran. Peso porcentual na nota de cada avaliación: 30%

É importante que se cumpran as instrucións dadas polo profesorado en canto a formato, técnicas, materiais, etc., e

que os traballos sexan entregados nas datas indicadas, xa que iso será tido en conta na avaliación.

Os indicadores de logro corresponderanse cos criterios de avaliación e se aplican en forma de rúbricas, listas de cotexo, escalas de valoración, ou outros instrumentos. Un exemplo dalgúns que se poden empregar na meirande parte das unidades didácticas sería o seguinte:

- Aplica as técnicas empregadas con materiais e instrumentos requeridos.
- Aplica os elementos formais (composición, cor, textura, forma...).
- Expresa con corrección os conceptos sobre os que se traballa.
- Acaba e presenta o traballo, tendo en conta limpeza, claridade e orde.
- Segue o proceso de traballo en base ás instrucións.
- Desenvolve os traballos en equipo.
- Entrega as tarefas en prazo.

No caso de rúbricas, moitos exercicios individuais, tanto de expresión artística como xeométrica, teñen a seguinte escala de graos de consecución:

M- M M+ R- R R+ B- B B+ NC

Vexamos un exemplo para unha actividade na que se realiza unha composición artística con texturas:

INDICADOR DE LOGRO:

Elabora unha composición artística con texturas.

GRAOS DE CONSECUCIÓN DO INDICADOR DE LOGRO:

B+: Elabora coa máxima calidade unha composición artística con texturas empregando materiais e ferramentas variadas dentro dos parámetros establecidos polo profesor aportando incluso ideas que melloran o resultado final.

B: Elabora con calidade unha composición artística con texturas empregando algúns materiais e ferramentas dentro dos parámetros establecidos polo profesor.

B-: Elabora con calidade unha composición artística con texturas con algúns materiais e ferramentas con algún leve fallo no resultado final.

R+: Elabora dun xeito normal unha composición artística con texturas con algunhas calidades boas no seu resultado final.

R: Elabora dun xeito normal unha composición artística con texturas sen especiais calidades a destacar.

R-: Elabora dun xeito normal unha composición artística con texturas con erros no seu resultado.

M+: Elabora unha composición con texturas con erros no seu resultado e máis desaxustes cos parámetros establecidos polo profesor.

M: Elabora unha composición con texturas con evidentes erros no seu resultado e desaxustes cos parámetros establecidos polo profesor.

M-: Elabora unha composición con texturas con notorios erros no seu resultado e máis evidentes desaxustes cos parámetros establecidos polo profesor.

NC: Entrega un resultado plástico que non concorda en absoluto cos parámetros establecidos polo profesor.

No caso de actividades de ampliación a cualificación obtida serve para subir a nota final da avaliación.

As actividades de reforzo teñen a cualificación máxima de 5 excepto no caso de alumnado ACNEAE na que a valoración é de máximo 10.

A cualificación final por avaliación é positiva de 5 a 10 e negativa por baixo de 5, sendo de números enteiros de 0 a

10.

CUALIFICACIÓN FINAL

A nota final consistirá nunha media ponderada, na que o peso da avaliación final é o maior. Isto débese a que hai contidos que se tratan só nunha avaliación e outros que se tratan de contidos progresivos, que van acadándose en maior medida segundo avanza o curso.

Peso de cada avaliación na ponderación final:

- 1ª avaliación: 25%
- 2ª avaliación: 35%
- 3ª avaliación: 40%

Cráterios de recuperación:

RECUPERACIÓN AO LONGO DO CURSO:

O ideal para que o alumnado poida ir superando as dificultades en canto son detectadas, é que reincida sobre os obxectivos non acadados, por medio da reelaboración de traballos.

Non obstante, o alumno/a que non obtén cualificación positiva nunha avaliación, como resultado do conxunto das tarefas, ten que facer nos días posteriores á data de avaliación unha proba de carácter máis conceptual que procedimental sobre os contidos desenvolvidos durante o trimestre. Tense especial atención sobre aqueles Saberes Básicos máis xerais e fundamentais.

RECUPERACIÓN FINAL:

O alumnado que non supere a materia unha vez avaliados os tres períodos citados, pode presentarse a unha avaliación final que consistirá en:

- a) Elaboración dun proxecto teórico-práctico a realizar durante o tempo de clases, guiado polo profesor. Peso porcentual na nota: 40%
- b) Proba teórico-práctica. Peso porcentual na nota: 60%

Durante o tempo de preparación co que conta o alumnado desde que remata a 3ª avaliación ata a final, faise un percorrido polos contidos teóricos a avaliar e guáselle para poder levar a cabo a parte práctica do proxecto.

5.3. Procedemento de seguimento, recuperación e avaliación das materias pendentes

SEGUIMENTO PERIÓDICO:

O alumnado coa materia pendiente ten un seguimento continuo polo parte do profesor dende o mes de setembro, unha vez falado co titor/a.

A partir deste momento se lles entregan exercicios de resolución curta cada semana con instrucións e baseados nos saberes básicos da materia e curso pendiente.

A acumulación de tarefas teórico/prácticas entregadas fai que se valore positivamente a avaliación da materia pendiente. Se hai poucas ou deficientes entregas nalgún trimestre, faise unha proba teórica e práctica alo menos unha semana antes da data de entrega de notas trimestral marcada polo Centro.

É importante que se cumpran as instrucións dadas en canto a formato (caderno, carpeta, traballos soltos, dixital...) técnicas, materiais, etc., e que sexan entregadas non despois da entrega do seguinte exercicio pola parte do profesor, xa que iso tense en conta como entrega con retraso, constando como indicador de logro.

A nota final consiste na media das 3 entregas ou avaliacións, segundo un peso en evolución crecente, que permite ao alumno/a unha progresividade na adquisición das competencias necesarias para superar a materia:

- 1ª entrega: 30%
- 2ª entrega: 30%

- 3ª entrega: 40%

PROBA FINAL:

De non superar a materia nalgún dos trimestres, o alumnado pode presentarse a unha proba final, que consiste nunha proba teórico-práctica, dentro do calendario estipulado polo Centro.

6. Medidas de atención á diversidade

Un grupo de alumnos/as é unha entidade sobre a que exercemos o feito docente e o simple cambio dun/ha dos seus individuos altera tal entidade.

Non obstante e por outra banda cada estudando é unha individualidade con diferentes capacidades, sentimentos e bagaxe... E debe ser tido en conta á hora de deseñar as actividades de e/a, máis aló do grupo.

O currículo educativo prescrito é suficientemente aberto como para crear variedade nas propostas e tamén para rectificar a planificación de propostas que intuimos serán óptimas na PD.

Na atención á diversidade contemplamos tres modos de adaptacións:

- Unha a priori para a colectividade, na que se lanza unha proposta de contidos na que se pretende a aprendizaxe máis significativa posible dentro dese grupo.
- Outra para determinadas persoas nas que se observan dificultades específicas de aprendizaxe nas tarefas a desenvolver. Sobre estes casos préstase maior atención e/ou entréganse actividades de reforzo.
- Outra para alumnado declarado ACNEAE, para as que se deseñan dende o inicio actividades de reforzo ou ampliación, segundo o caso.

De todos xeitos, trala posterior exposición de contidos no inicio das UD as tarefas a realizar son suficientemente abertas como para contemplar a diversidade de inquiredanzas e resultados.

Outra das medidas para atender á diversidade é a grande cantidade de pequenas propostas de actividades durante o trimestre, para evitar que a avaliación dependa dunhas poucas.

Nos cursos de 3º ESO hai alumnado que, dentro da heteroxeneidade, presenta as seguintes particularidades:

- alumnado de familia marroquí arraigada na zona.
- unha alumna de incorporación tardía de procedencia marroquí e dificultades cos idiomas castelán e galego.
- dous alumnas/os con DEA.
- trs alumnas/os con TDA.

Respecto deste alumnado mantense unha constante comunicación co Departamento de Orientación e as persoas titoras dos respectivos grupos A e B.

En canto aos primeiros casos, téñese en conta a diferenza cultural.

En canto ao segundo caso valórase ante todo o reforzo na Competencia Lingüística.

En canto aos casos terceiro e cuarto trabállanse os mesmos contidos pero as tarefas están enfocadas á creación dun portfolio persoal do asimilado durante o curso, cunha valoración de rúbricas diferente ao do resto de compañeiros sen chegar a ser Adaptacións Significativas, sen afectar aos elementos básicos do currículo.

7.1. Concreción dos elementos transversais

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.1 - Comprensión lectora	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X							X

	UD 1	UD 2	UD 3	UD 4	UD 5	UD 6	UD 7	UD 8
ET.4 - Competencia dixital							X	X
ET.5 - Fomento de espírito crítico e científico	X					X		
ET.6 - Educación moral e en valores	X						X	X
ET.7 - Igualdade de xénero	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.8 - Creatividade		X	X	X	X	X		X
ET.9 - Educación para o rexeitamento de comportamentos sexistas	X	X	X	X	X	X	X	X
ET.10 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable						X	X	X
ET.11 - Prevención e resolución pacífica de conflitos							X	X

	UD 9	UD 10
ET.1 - Comprensión lectora	X	X
ET.2 - Expresión oral e escrita	X	X
ET.3 - Comunicación audiovisual	X	
ET.4 - Competencia dixital	X	
ET.5 - Fomento de espírito crítico e científico		
ET.6 - Educación moral e en valores	X	X
ET.7 - Igualdade de xénero	X	X
ET.8 - Creatividade	X	X
ET.9 - Educación para o rexeitamento de comportamentos sexistas	X	X
ET.10 - Educación para a sustentabilidade e o consumo responsable	X	
ET.11 - Prevención e resolución pacífica de conflitos	X	X

Observacións:

Segundo se recolle no decreto que regula a implantación da Educación Secundaria Obrigatoria, os elementos transversais deben tratarse en todas as materias do curso. Recóllese neste listado todos os que son obrigatorios e tamén os que se consideran importantes para a materia e a formación do alumnado.

Debemos telos en conta á hora de seleccionar os materiais cos que se traballa, sexa en formato texto, imaxes ou contidos audiovisuais. Tamén no deseño das actividades que o alumnado poña en práctica, na organización dos equipos de traballo, na orientación dos debates, etc.

Algunhas concrecións dos elementos transversais citados son as seguintes:

- Na educación para a igualdade de xénero, evítanse os comportamentos, estereotipos e contidos sexistas, así como os que supoñan discriminación por razón da orientación sexual ou de identidade de xénero.
- En canto ao emprendemento social e empresarial e á creatividade, trátase de afianzar o espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir de aptitudes como a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.
- Na cooperación entre iguais e a prevención e resolución de conflitos, fóméntase os valores que sustentan a liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e polo Estado de dereito, e o rexeitamento da violencia terrorista ou calquera outro tipo de violencia.

7.2. Actividades complementarias

Actividade	Descrición
Visitas a espazos expositivos, virtuais ou presenciais da contorna.	Os museos albergan, cada vez máis, coleccións e exposicións permanentes e temporais relacionadas con diferentes disciplinas artísticas que son interesantes para o noso alumnado.
Charlas informativas relacionadas con distintos intereses para o noso alumnado.	Charlas impartidas por todo tipo de profesionais que teñan certo interese no noso alumnado.
Participación en premios e certames artísticos	Concursos dentro e fóra do centro que lles axudan a aprender a presentar un proxecto e os animan no futuro a facelo, tamén.
Realización de proxectos do departamento e interdisciplinares.	Participar nas propostas dos equipos de Normalización, Biblioteca, Actividades Extraescolares ou outros. O noso alumnado pode participar en propostas creativas como a revista do instituto, murais, a árbore de Nadal, o acto de graduación de fin de curso, Entroido, iniciativas como a arquitectura pedagóxica, os proxectos competenciais ou calquer proposta que poda enriquecer ó noso alumnado, xa parta do noso departamento ou doutros..

Observacións:

Tratarase de planificar as actividades complementarias do departamento antes do inicio do curso, na medida do posible. Non sempre pode ser xa que hai eventos que son ofertados ao longo deste, hai cambios nas programacións das institucións artísticas da comunidade ou non sempre as coñecemos ao inicio do curso académico.

8.1. Procedemento para avaliar o proceso do ensino e a practica docente cos seus indicadores de logro

Indicadores de logro
(P) Consulto a programación ao longo do curso e, en caso necesario, realizo a anoto as modificacións e propostas de mellora.
(P) Ao confeccionar a programación teño en conta as oportunidades que me ofrece o contexto e adáptome.
(P) Dou a coñecer ao alumnado os elementos básicos da programación especialmente os criterios de avaliación.
Os exercicios que propoño son do seguinte tipo: pechados, dirixidos... / abertos, procedimentais, proxectuais, diversos, etc. / facilitan o traballo cooperativo. / impulsan a comunicación: buscar información, interpretar, tomar decisións, crear, razoar, explicar aos demais, etc.
(M) Na metodoloxía que aplico: emprego todo tipo de recursos e materiais para a aprendizaxe: material manipulativo, audiovisual, impreso, etc. / propoño actividades para facilitar a aprendizaxe autónoma / baséome nas explicacións teóricas e no libro/apuntes.
(M) Como paso as horas lectivas: Intentando conseguir silencio / impartindo teoría e explicacións / respondendo a preguntas, fomentando a participación, desenvolvendo prácticas, etc. / observando / corrixindo ao alumnado de xeito individual.
(M) Motivo o meu alumnado partindo dos seus coñecementos previos, relacionando os contidos con situacións reais, informándolles da utilidade das actividades e creando expectativas.
(M) Ao comezo de cada unidade o alumnado coñece os obxectivos e competencias que queremos desenvolver, as actividades que realizarán, como se lles avaliará...
(AD) Que fago para coñecer a composición da clase? Pasar unha proba ao comezo do curso escolar / ler os informes anteriores / ver os resultados da avaliación / facilitama o titor/a, o Xefe/a de Estudos, o Orientador/a / facilitanma nas reunións de grupo (reunións de avaliación, de titores, de nivel...)
(AD) Teño en conta a diversidade á hora de organizar a clase, de crear os grupos, etc.
(AD) A miña programación ten en conta a diversidade.
(A) Utilizo diferentes tipos de probas: Exames escritos / Exames orais / Traballo individual / Traballo en equipo.
(A) Que teño en conta para medir os resultados?: A nota final / O avance, tendo en conta a situación de partida.
(A) Entre avaliacións, programo un ou varios plans de recuperación dependendo dos resultados obtidos polo alumnado.
(A) Na avaliación teño en conta diferentes competencias.
(A) Antes de comezar unha unidade, explico ao alumnado "que", "con que frecuencia" e "en base a que" avaliarei.
(M) O alumnado traballa do seguinte xeito: Individualmente / Por parellas / En grupos reducidos / En grupos grandes.
(AD) Dou ao alumnado a explicación que precisa: No grupo grande / No grupo pequeno / De xeito individual.
(AD) Propoño tarefas de diferente nivel en cada unidade e exame.
(A) Unha vez rematada a unidade ou o proxecto didáctico, avalío a idoneidade dos recursos e das actividades empregadas no proceso de aprendizaxe: non / de xeito individual / en grupo (con membros do departamento, o equipo de avaliación...) / co alumnado.

Descrición:

Para levar a cabo unha adecuada avaliación da práctica docente, é necesario ter en conta:

- Establecer indicadores de logro que servirán para comprobar o funcionamento da programación e valorar a actuación propia como docente.
- Deseñar un procedemento adecuado para recoller os datos correspondentes que permitan valorar a situación.
- Analizar os resultados obtidos.
- Propoñer e incorporar as medidas de mellora que sexan necesarias.

Os indicadores de logro organízanse en torno a catro apartados:

- (P) Programación.
- (M) Metodoloxía.
- (AD) Atención á diversidade.
- (A) Avaliación.

8.2. Procedemento de seguimento, avaliación e propostas de mellora

A programación revisarase ao empezar o curso, a partir das propostas de mellora do curso anterior que se fixeron constar na correspondente memoria do departamento. Unha vez analizados os resultados do curso pasado debemos revisar os criterios de avaliación para confirmar que se adaptan ás recomendacións pedagóxicas.

Durante o curso, farase un seguimento da programación cunha periodicidade mensual. Comprobarase o grao de consecución dos obxectivos e faranse constar os aspectos destacados en torno ao discorrer do curso nas correspondentes reunións de departamento.

A avaliación do proceso de ensino pode realizarse nestes dous momentos:

- 1) ao remate de cada unidade didáctica, para identificar carencias no alumnado;
- 2) ao rematar cada trimestre, unha vez obtidos os resultados da avaliación.

En canto ao procedemento de seguimento, as ferramentas empregadas para analizar os indicadores de logro poden consistir en:

- folla de rexistro onde ir anotando os aspectos máis cuantificables;
- diario de aula;
- rúbrica de autoavaliación que facilite cuantificar o grao de consecución de aspectos concretos;
- estatísticas de resultados;
- cuestionarios e enquisas ao alumnado...

Non debemos esquecer que a nosa programación debe poder ser consultada polo alumnado e, especialmente, os criterios de avaliación deberán estar accesíbeis na aula virtual, no taboleiro da aula, no blog, ou entregados en papel.

9. Outros apartados